

Vergaderjaar 2024–2025

36 715

Staat van de Europese Unie 2025

C

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni 2025

Op 28 maart jl. ontving uw Kamer de Staat van de Unie Kamerbrief (Kamerstuk 36 715, nr. 1). Hierin presenteerde het kabinet zijn visie op de Europese agenda van het komende jaar. De vaste Kamercommissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer verzocht op 22 mei jl. om een actualisering van de Staat van de Unie in aanloop naar het plenaire debat in de Tweede Kamer hierover op 12 juni aanstaande. In deze brief wordt aan dit verzoek voldaan. Het kabinet hecht eraan te benadrukken dat de visie, zoals gepresenteerd in de Staat van de Unie, nog onverkort staat.

De grote lijnen van de geopolitieke en mondiale economische context zijn onveranderd: het geopolitieke speelveld is ernstig verruwd, waardoor de multilaterale orde, gebaseerd op gedeelde regels en normen, steeds verder onder druk komt te staan. Dit alles heeft grote gevolgen voor de positie van Europa. We hebben een krachtiger en weerbaarder Unie nodig, die onze belangen in de wereld behartigt, die van betekenis is voor Nederland en die werkt voor onze burgers. Meer dan ooit geldt dat we samen sterker staan, en dat we moeten vasthouden aan Europese eenheid. De inzet in Europees verband van dit kabinet blijft zich daarbij specifiek richten op veiligheid en defensie, het concurrentievermogen, het Meerjarig Financieel Kader (MFK), betere regelgeving en minder regeldruk, asiel en migratie en het landbouwbeleid.

Veiligheid en Defensie

De toenemende geopolitieke spanningen en de Russische dreiging onderstrepen de noodzaak dat lidstaten zichzelf beter kunnen beschermen. Het kabinet blijft pleiten voor een grotere rol van de EU in het ondersteunen van defensiecapaciteit, met aandacht voor civiele paraatheid en samenwerking met NAVO-partners. Sinds de vorige Kamerbrief zijn enkele relevante voorstellen van de Europese Commissie (hierna: de Commissie) gepubliceerd. De kabinetsinzet is terug te vinden in de desbetreffende BNC-fiches en Kamerbrief. Dit betreft de Paraatheids-

Concurrentievermogen

Ook het versterken van het EU-concurrentievermogen blijft een hoofdprioriteit. De EU en haar lidstaten moeten meer verantwoordelijkheid nemen voor de verdere ontwikkeling van de EU als geopolitieke en geo-economische speler. Dit moet bijdragen aan meer welvaart en aan een effectieve aanpak van risicovolle strategische afhankelijkheden van landen. Het kabinet richt zich daarbij op het versterken en verdiepen van de interne markt en het bevorderen van groene groei en innovatievermogen. De Commissie heeft de afgelopen tijd een reeks aan voorstellen gepubliceerd ter versterking van het EU-concurrentievermogen. De positie van het kabinet aangaande deze voorstellen is terug te vinden in de desbetreffende BNC-fiches. Dit betreft, onder andere, de Mededeling Clean Industrial Deal,⁴ de Mededeling staal en metaal actieplan⁵ en Mededeling Actieplan voor de Europese auto-industrie.⁶

Vermindering administratieve lasten en vereenvoudiging EU-regels

Een concurrerende EU is evenzeer gebaat bij vermindering van Europese regeldruk. Het kabinet verwelkomt daarom de inspanningen om de regeldruk te verminderen. Voorspelbaarheid en rechts- en investeringszekerheid voor bedrijven en betrouwbaarheid van het (Europese) wetgevingsproces blijven belangrijke uitgangspunten voor Nederland. De Commissie heeft sinds maart meerdere omnibusvoorstellen gepresenteerd om invulling te geven aan de ambitieuze vereenvoudigingsagenda en daarmee het concurrentievermogen van de EU te versterken. Beide Kamers zijn op 24 maart jl. via de BNC-procedure geïnformeerd over het kabinetsstandpunt t.a.v. Omnibus I (*Directive on corporate sustainability reporting* (CSRD) & *Directive on corporate sustainability due diligence* (CSDDD)⁷ en *Carbon Border Adjustment Mechanism* (CBAM⁸)) en Omnibus II (InvestEU).⁹ Voor de recent gepubliceerde Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)-omnibus en de interne markt-omnibus worden BNC-fiches opgesteld en conform de informatieafspraken gedeeld.

Het Meerjarig Financieel Kader (MFK)

De Commissie zal naar verwachting op 16 juli 2025 haar voorstel voor het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) vanaf 2028 presenteren. In de Kamerbrief «Nederlandse inzet hoofdlijnen MFK 2028»¹⁰ schetst het kabinet de voorlopige Nederlandse inzet op ten aanzien van het MFK. Het kabinet blijft tegen gemeenschappelijke schuld voor nieuwe instrumenten.

Asiel en migratie

Een ambitieuze Europese agenda op asiel- en migratie blijft essentieel om grip te krijgen op migratie. Het kabinet spant zich daarom in Europees verband in voor het omlaag brengen van de aantallen asielaanvragen en

¹ Kamerstuk: 22 112, nr. 4054

² Kamerstuk: 22 112, nr. 4050

³ Kamerstuk: 22 112, nr. 4027

⁴ Kamerstuk: 22 112, nr. 4020

⁵ Kamerstuk: 22 112, nr. 4044

⁶ Kamerstuk 22 112, nr. 4055

⁷ Kamerstuk: 22 112, nr. 4012

⁸ Kamerstuk: 22 112, nr. 4013

⁹ Kamerstuk: 22 112, nr. 4014

¹⁰ Kamerstuk: 21 501-20, nr. 2245

het verbeteren van terugkeer van personen van wie het asielverzoek is afgewezen. Het kabinet blijft zich inzetten voor een strikte implementatie van het Asiel- en Migratiepact, effectieve bescherming van de buitengrenzen en versterking van terugkeer. Relevante voorstellen van de Commissie waarover beide Kamers zijn geïnformeerd betreffen de Terugkeerverordening¹¹ en de Verordening Veilige landen van herkomst.¹²

Landbouw, Visserij en Natuur

Voedselzekerheid is een belangrijk thema. Onze landbouw- en visserijsector kan daaraan bijdragen. Het kabinet informeert beide Kamers uiterlijk op 6 juni per BNC-fiche over de inzet van Nederland voor wat betreft de Omnibus III aangaande landbouw.

Samenvattend: Nederland in de EU

Een stevige focus op Europese en Nederlandse belangen vraagt om intensivering van bilaterale samenwerking en coalitievorming met andere EU-lidstaten en belangrijke partners daarbuiten. Door actief bij te dragen aan de Europese samenwerking, versterken we niet alleen onze eigen positie, maar ook die van de EU als geheel. Het kabinet blijft zich daarom inzetten voor een zichtbare en invloedrijke Nederlandse rol in Brussel, in lijn met de kabinetsappreciatie op het IOB-rapport «Grip door Begrip».¹³

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp

¹¹ Kamerstuk: 22 112, nr. 4031

¹² Kamerstuk: 22 112, nr. 4064

¹³ IOB Evaluatie: Grip door begrip | Rapport | Rijksoverheid.nl